

ПЕТКО ТОДОРОВ

ЕДНА

chitanka.info

Хлопот от звънци на стадо заглъхна татък в далнината като набожен звън на клепало, отвеян от вечерника. Стъмниха се към запад обкичени с цвят дървеса и сякаш се притаиха пред непритворените още двери на храма на денят, дето гаснеше сетната зара. И Вечерта, сторила вече късата си молитва, смирено тръгна да затваря една по друга вратите. Затвори първом отсам в планинския пролом едните, след тях — другите оттатък, най-сетне сбра двете канати на средните и излека прихлупи и тях.

Смрачи се. Всичко, пръснато по полето, тръгна да се прибира. Далечно над дъбравите като лек облак се емна орляк гълъби. Ето отдолу бърза към шубърката и гъргорицата, морна, едвам си носи душата, а все пак по пътя видяла фандъче вълна и го не отминала. Донесе го, шибна се под храста, разперил гранки над гняздото ѝ, и щом го настани, пак си намери работа да изскочи и да се защура навън.

Същинска грижовна стопанка! Цял ден са се бяхтали с гъргорикът из полето, едвам едина ще се откъсне от работа да донесе сламка в гняздото и пак ще бърза да настигне другия: доде е овреме да насмогнат. Сега трябва тя да обиколи край гняздото, да види и прегледа наоколо, да го причака пред храста, докато си дойде, и двама наедно да се приберат в гняздото. — Но къде остана той? Гъргорицата вече обиколи шубърката, прегледа и разцъфналите пред гняздото теменужки, а той се още бави и не прибира... Тя се поде, кацна на връх шубърката и загледа надолу в полето: птичките се бяха разпилели по гнездата си, татък към дъбравите бързаше закъснял гривек — кога над нея нечакано се обади глумлив глас: „Ку-ку!“ Какво от това?! — Загрижената къщовница вдигна плахо поглед към клонака, а кукувицата подхвъркна на сухата вейка и поде да я задява: — Ходила си цял ден — защо? Гняздо да свиеш, да има где да причакваш гъргорикът си! За какво ти е? Какво от това?!

— Какво — едва отдели поглед да ѝ отвърне гъргорицата. — И ти ела, сестро — ела само! Ако искаш съседки ще сме. Свий наред с всички гняздо: те сами грижите ще ти кажат какво...

— Там долу — пресече я кукувицата — наред с тебе да се разклопам яйца да мътя? Пфу! — плювна тя и гордо вирна глава.

Отдавна тя бе познала своята несретна орисия и вече за нищо нехаеше. Когато първи път се обади из дървесата, пъпки още трептяха нетърпеливо, по припеци злокове едва побиваха връх, навън от себе да

излезе копнееше всичко. Като прокоба се оттегна гласът ѝ над полето, сепнаха се птички и цветя, никой не знаеше какво да ѝ отвърне. Доволна, че смутила първите пролетни мечти, заглуми се тя над радости и надежди отвисоко. Но скоро пак цялото поле се унесе в залиси: всеки ред се покри от цветя, ечна от песни на работните птички всяка шубърка, и тя остана една-едничка да се лута, като че на място я не свърта. Не можеше да се суети като другите, ни грижата да им проумей. — Какво от туй?! — кукуваше от сутрин до вечер из дъбравите сама. — Да тръгна сламки да събирам? Само от свое гнездо да срещна пролетта! Да се вържа о една трънка, да отпусна криле — защо?...

Никой не можеше вече с нея да срещне приказка. Затуй и гъргорицата не рачи сега да ѝ отвръща. Какво ще се наддумват двете! Отдолу разперил криле, се показва гъргорикът, изви над шубърката и кацна до нея. Дружно загугуцаха и двамата: забравиха и людски присмивки, труд и грижи. — Ха-ха, дотук им е всичко! — ги погледна отгоре кукувицата. Да си се съберат и двама, да си загугуцат в гнездото: какво ще му берат грижа за друго. Както всички — ще си снесат и те яйца, ще ги излупят — подире и техните гъргоричета ще хванат този ред, който върви от паметивека. Нито на едно ще мине някога през ум да се вдигне от гнездото си на възбог и да види колко още е широк божия свят околоръст... Ой, своята волност и ширине за най-топлото гнездо не би променила! — Тя не помни родно гнездо, нито е видяла майчина грижа над себе, затуй людски завети не ѝ тежат на вратът и от вятъра е по-волна...

Възможната над суетни, занемарила всичко отдолу, тя вдигна пак глава и не забеляза дори кога кукувикът се беше отзовал насреща в клоната. Случайно от вятъра ли подвян насам или подмамен от жадена мечта да наиде сърце и неговото да стопли, той заизнича мълком кукувицата отстрана. В леката си сива перушина, тук-там само отзад попъстрена с бели капки, тя бе и с тез еднички накити по-хубава и напета от всички разклопани пилци наокол... Закопня, трепна странника: не щастие ли му се усмихна в този край? Завареник, на мащеха, роден взор не е срещал досега — и той не посмеи да доближи до нея. А щом тя се извърна да го погледне, кукувикът наведе очи и не може да ги повдигне... Нима! Той се срами от нея! Кой е той? Отде е

дошел, тя да го не види?... И без да му мисли повече, тя подхвъркна и сама го доближи.

Една плаха среща на погледи, смутолевени няколко думи и сърца сключени се откриха. Как мълком се поглеждат един друг! Как трепетно се с криле милват! И често-често се повдигат въздишки, тъгите, заседнали в души им, сякаш къртят... Горди несретници, незнали ни синор ни бряг, немарили за нищо в този свят, и двамата се смириха в своя блян и кротко замечтаха. В самот и прилуки изтощават млади сили; доста немили-недраги се реят по света... Виж гъргориците отдолу — впили човки една в друга, теглят се насамнататък. Зараснали в една шубърка, свързали у нея криле — нищо не им трябва повече. Изкараха до един край по шубърката, дръпнаха се пак назад и наедно влязоха в гняздото си: честити и благи да отпочиват до зори. — А тях не щастие — несрети сбра на клонът тази вечер, затуй обориha глави замислени и двамата...

„Но и те не могат ли едно гняздо сви?“

— Нима кекавата гъргорица е по-вредна от мен, запъна се кукувицата. И аз не мога ли да си свия гняздо: веднъж да се видя наедно с всички... Чакай — утре щом пукне зора и ще тръгна за сламки.

— Ти само ще виеш гняздо, аз ще нося сламките... — прибърза да добави кукувикът.

И той, и тя сещаха каква тежка грижа си вържат на вратът и не искаха повече да я мислят. — Каквото ще да става! Той първи път видя отворени прегръдки, тя себе позна и всичко забрави... Нали е само един живот — как да е ще го прекарат и те, и ще си отидат за реда, гдето всичко е отишло и върви. Нима все като чужди ще гледат на всичко отдалеч, няма ли и те да сетят радост на света...

Нощта бе разперила широки тъмни грани, под тях трептяха хиляди звезди. Те и двамата се унесоха, без да мислят повече утрешния ден. — Една нощ щастие, в сключени прегръдки една нощ; малко ли е, макар за цял живот! А тази нощ небото е тъй високо и като че още по-високо се вдига над звездите. Сегиз-тогиз като моминска мечта, облаче се мерне над полето, сбутат се грани, надигнат се цветя и едва сдържана мълва прошумоли, пак мълкне и всичко задреме. Нека дреме, да им не бърка. Жадни гърди до болка се притискат една от друга, накупяла сила гори и се разкалява — всичко те искат да стопят!

Морни от милване вече, той склони до нея глава, тя закри очи — само да заспят един до друг, нищо да не слушат, нищо да не мислят. Но дрямка ги не бори. Миг — и те пак отварят очи, като че не могат да се нагледат сами, като че се боят да не изтърват щастието си. Нощта преваля, те не са изпитали сладостта ѝ докрай. Тъмнее наоколо, в присънка тук-таме издигат върше дървесата — а томи се още неспокоен дух и една към друга рват се пак гърди... Призорна сладка дрямка... чакай тъй! Сега нека и слънце ги свари, те повече нищо не щат...

Предсетили първа забяла, облаците се сбраха нататък, към източни далнини, сякаш да прибулят румения лик на слънцето, да не разваля още сетнята дрямка на влюбените. По-отсам край брези и трепетлики задими леката мъгла по долът, орляк патици припнаха из нея, а след тях вредом по шубърки зацъркаха врабци, залюшнаха се лястовици и поля и долини се пробудиха отново. Докато слънцето се вземе над снежната планина от облаци, изхвъркна на връх шубърката гъргорицата, след нея и гъргорикът: поде се, зави над валога, сякаш още един път да огледа гняздото и дружката си, па и двамата се емнаха и полетяха.

Кукувиците се спогледаха мълком и извиха морни погледи настрани.

— Какво хилаво дърво сме избрали — промълви кукувикът, без да я погледне.

— Че аз снощи не забелязах... — отвърна кукувицата и се озърна плахо.

— От всяка пукнатина текъл и тези хралупи зинали: ще ме глътнат сякаш...

Че... че ако искаш пък на друго.

— Всички дървеса са таквиз — махна нехайно кукувика.

Тя наведе глава и го загледа изпод вежди... Нима! Че за толкова ли бе всичко? — Но той е още все същия, такъвзи, какъвто първи път го среща. Тяхната първа среща!

— Ами нали щяхме гняздо да вием? — не можа да стърпи тя.

— Гняздо да вием... Вий, щом се съберете с някого, и най-напред за гняздо ви иде на ум...

— Както кажеш — аз само рекох да те подсетя, че... — смутолеви тя.

— Аз не мога. Как да ти кажа: не мога да зарасна в едно миризливо гнездо, от сутрин до вечер за него да мисля.

Кукувицата посегна да отвърне, но нему бяха додеяли вече приказки. — Какво ще я слуша, какво да ѝ приказва: сама няма ли очи да види! — Кривна врат, и той полетя да се не върне.

Укуми се сама-саминка несретницата: не викна тя да го повръща назад, нито дума продума да възроптай срещу него. За още една таквази нощ тя би и душа дала. Само какво да прави сама тук? Макар да я ропаше и тъй нехайно да ѝ обърна гръб, тя спомен по него, докато е жива, ще гали в душа. И с този спомен ще живеи... Ами де ще отиде яйцето си да снесе?... То е вече у нея, тя сеща трепета му и потайна радост я обхваща. На пътя ли тя ще го снесе и там ще легне да го мъти или... Но пък малко ли са чужди гнезда — какво ще му бере грижата отсега?... Когато дойде — ей там шубърката на гърлицата. Тя затуй е родена — яйца да мъти и пилца да храни само...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.